Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

13. veebruar 2025*

Eelotsusetaotlus – Direktiiv 2002/22/EÜ (universaalteenuse direktiiv) – Elektroonilise side võrgud ja teenused – Universaalteenus ja kasutajate õigused – Tarbijakaitse – Tarbija ja elektroonilise side teenuseid osutava ettevõtja vahel sõlmitud lepingud – Teenuseosutaja vahetamise lihtsustamine – Artikli 30 lõige 5 – Lepingu esialgne miinimumkestus – Mõiste

Kohtuasjas C-612/23,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberlandesgericht Düsseldorfi (liidumaa kõrgeim üldkohus Düsseldorfis, Saksamaa) 21. septembri 2023. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 6. oktoobril 2023, menetluses

Verbraucherzentrale Berlin eV

versus

Vodafone GmbH,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president M. L. Arastey Sahún, kohtunikud D. Gratsias (ettekandja), E. Regan, J. Passer ja B. Smulders,

kohtujurist: J. Richard de la Tour,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Verbraucherzentrale Berlin eV, esindaja: *Rechtsanwältin* S. Fitzner,

– Vodafone GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* C. Rohnke,

– Euroopa Komisjon, esindajad: O. Gariazzo, L. Malferrari ja G. Meessen,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul (universaalteenuse direktiiv) (EÜT 2002, L 108, lk 51; ELT eriväljaanne 13/29, lk 367) (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/136/EÜ (ELT 2009, L 337, lk 11)) (edaspidi „universaalteenuse direktiiv“) artikli 30 lõiget 5.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, milles tarbijakaitseühing Verbraucherzentrale Berlin eV (edaspidi „tarbijakaitseühing“) vaidleb telekommunikatsiooniteenuseid, sealhulgas mobiilside valdkonnas teenuseid osutava Vodafone GmbH-ga selle teenuseosutaja poolt tarbijate suhtes kasutatud kaubandustava üle.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Universaalteenuse direktiiv

3 Universaalteenuse direktiivi põhjendustes 2, 30 ja 49 oli märgitud:

„(2) Vastavalt [EÜ] asutamislepingu artiklile 153 peab [Euroopa Ühendus] edendama tarbijakaitset.

[…]

(30) Lepingud on kasutajatele ja tarbijatele oluline vahend, et tagada teabe minimaalne läbipaistvus ja õiguskindlus. […] Lisaks käesoleva direktiivi sätetele kohaldatakse elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud tarbijatehingute suhtes lepingunõudeid, mis on sätestatud kehtivates ühenduse tarbijakaitset käsitlevates õigusaktides […]. Vahetu telefoniteenuse osutajaga sõlmitud lepingulise suhte puhul peaks tarbijatele olema tagatud õiguskindluse miinimumtase, mis eeldab, et lepingus on kindlaks määratud lepingutingimused, teenuse kvaliteet, lepingu ja teenuse lõpetamise tingimused, kompensatsioonimeetmed ja vaidlusküsimuste lahendamine. […]

[…]

(49) Käesolevas direktiivis tuleks sätestada tarbijakaitse elemendid, sealhulgas selged lepingutingimused ja vaidlusküsimuste lahendamine ning tariifide läbipaistvus tarbijate jaoks. […]“

4 Direktiivi artikli 20 „Lepingud“ lõikes 1 oli ette nähtud:

„Liikmesriigid tagavad, et üldkasutatava sidevõrgu ühenduse teenuseid ja/või üldkasutatavaid elektroonilisi sideteenuseid tellides on tarbijatel ja taotluse korral teistel lõppkasutajatel õigus sõlmida leping sellist ühendust ja/või teenuseid pakkuva ettevõtja või pakkuvate ettevõtjatega. […]“.

5 Direktiivi artikli 30 „Teenuseosutaja vahetamise lihtsustamine“ lõikes 5 oli sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et tarbija ja elektroonilisi sideteenuseid osutava ettevõtja vahel sõlmitud leping ei näeks ette lepingu esialgset miinimumkestust, mis ületaks 24 kuud. Liikmesriigid tagavad samuti, et ettevõtjad pakuvad kasutajatele võimalust sõlmida leping, mille maksimaalne kestus on 12 kuud.“

Direktiiv 2009/136

6 Direktiivi 2009/136 põhjenduses 47 on märgitud:

„Konkurentsikeskkonna kõigi eeliste ärakasutamiseks peaks tarbijatel olema võimalik teha teadlikke otsuseid ning vahetada teenuseosutajat, kui see on nende huvides. Samuti on oluline tagada, et neile ei tehtaks sealjuures õiguslikke, tehnilisi ega praktilisi takistusi, sealhulgas seoses lepingutingimuste, menetluste, tasudega jne. See ei välista tarbijalepingutes mõistlike minimaalsete lepinguperioodide kehtestamist. Kõige olulisem tegur, mis tagab konkurentsipõhistel elektroonilise side turgudel tõhusa konkurentsi ning aitab tarbijatel teha valikuid, on numbrite teisaldatavus, mida peaks olema võimalik rakendada võimalikult väikese viivitusega, nii et number oleks funktsionaalselt aktiveeritud ühe tööpäeva jooksul ning et tarbija ei peaks teenuse puudumise all kannatama rohkem kui ühe tööpäeva. Riigi reguleerivad asutused võivad näha ette üleüldise numbri teisaldamise menetluse, võttes arvesse lepinguid käsitlevaid siseriiklikke sätteid ja tehnoloogia arengut. Mõne liikmesriigi kogemused on näidanud, et teenuseosutajat võidakse vahetada ilma tarbijate nõusolekuta. Kuigi kõnealuse küsimusega peaksid tegelema eeskätt õiguskaitseasutused, peaks liikmesriikidel olema võimalus sellise ohu vähendamiseks kehtestada numbrite teisaldamise suhtes vajalikud proportsionaalsed miinimummeetmed, sealhulgas kohased karistused, ja tagada tarbijate kaitse kogu teisaldamisprotsessi jooksul, ilma et see numbrite teisaldamise atraktiivsust nende silmis vähendaks.“

Direktiiv (EL) 2018/1972

7 Universaalteenuse direktiiv tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiviga (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik (ELT 2018, L 321, lk 36). Direktiivi XIII lisas esitatud vastavustabeli kohaselt vastab universaalteenuse direktiivi artikli 30 lõige 5 direktiivi 2018/1972 artikli 105 lõikele 1. Nimetatud artikkel 105 „Lepingu kestus ja lõpetamine“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid tagavad, et lepingu lõpetamise tingimused ja kord ei mõjutaks teenusepakkuja vahetamisest loobuma ning et tarbijate ja üldkasutatavate elektroonilise side teenuste, välja arvatud numbrivaba isikutevahelise side teenuste ja välja arvatud masinatevaheliste teenuste pakkumiseks kasutatavate ülekandeteenuste pakkujate vahel sõlmitavad lepingud ei näeks ette lepinguga sidumise tähtaega, mille kestus oleks üle 24 kuu. Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada sätted, mis näevad ette lepinguga sidumise tähtaja lühema maksimaalse pikkuse.

[…]

3. Kui leping või siseriiklik õigus näeb ette elektroonilise side teenuseid, välja arvatud numbrivaba isikutevahelise side teenuseid ja välja arvatud masinatevaheliste teenuste pakkumiseks kasutatavaid ülekandeteenuseid käsitleva tähtajalise lepingu automaatse pikendamise, tagab liikmesriik, et pärast sellist pikendamist on lõppkasutajatel õigus leping lõpetada mis tahes ajal maksimaalselt ühekuulise etteteatamistähtajaga, nagu liikmesriigid on kindlaks määranud, ja lisakuludeta, v.a etteteatamistähtaja jooksul teenuse kasutamisest tulenevad tasud. Enne seda, kui lepingut automaatselt pikendatakse, teavitab teenusepakkuja lõppkasutajaid nähtaval ja õigeaegsel viisil ja püsival andmekandjal lepingulise kohustuse lõppemisest ja lepingu lõpetamise võimalustest. Lisaks sellele annab teenusepakkuja samal ajal lõppkasutajatele nõu parima tariifi kohta seoses oma teenustega. Teenusepakkujad annavad lõppkasutajatele vähemalt kord aastas nõu parima tariifi leidmiseks.

[…]“.

8 Vastavalt selle direktiivi artiklitele 124 ja 125 möödus direktiivi liikmesriikide õiguskordadesse ülevõtmise tähtaeg 21. detsembril 2020 ning universaalteenuse direktiiv tunnistati alates samast kuupäevast kehtetuks.

Saksa õigus

9 22. juuni 2004. aasta telekommunikatsiooniseaduse (Telekommunikationsgesetz) (*BGBI.* 2004 I, lk 1190) põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „TKG“) on §-s 43b sätestatud:

„Tarbija ja üldkasutatavate sideteenuste osutaja vahelise lepingu esialgne miinimumkestus ei tohi ületada 24 kuud. […]“.

10 Tsiviilseadustiku (Bürgerliches Gesetzbuch, edaspidi „BGB“) §-s 307 on sätestatud:

„(1) Tüüptingimus, mida lepingupool kasutab teise lepingupoole suhtes, on tühine, kui see hea usu põhimõtte vastaselt teist lepingupoolt ebamõistlikult kahjustab. Ebamõistlik kahjustamine võib tuleneda ka sellest, et tüüptingimus ei ole selge ja arusaadav.

(2) Ebamõistlikku kahjustamist tuleb kahtluse korral eeldada juhul, kui tingimus

1. ei ole kooskõlas selle õigusakti oluliste põhimõtetega, millest kõrvale kaldutakse, või

2. piirab lepingu olemusest tulenevaid olulisi õigusi või kohustusi viisil, mis ohustab lepingu eesmärgi saavutamist.

(3) Lõikeid 1 ja 2 ning § 308 ja § 309 kohaldatakse ainult nende müüki puudutavate tüüptingimuste suhtes, millega lepitakse kokku õigusnormidest kõrvale kalduvaid või neid täiendavaid tingimusi. Muud tingimused võivad olla tühised vastavalt lõike 1 teisele lausele koostoimes lõike 1 esimese lausega.“

11 BGB §-s 309 on ette nähtud:

„Isegi kui on lubatud teha erandeid õigusnormidest, ei ole tüüptingimustes sisalduvatel [järgmistel] tingimustel mõju[:]

[…]

9. lepingulise suhte puhul, mille ese on regulaarne kauba tarnimine või teenuste või tööde regulaarne pakkumine kasutaja poolt,
   a) lepingu kestus, mis seob teist lepingupoolt kauem kui kaks aastat,
   b) teist lepingupoolt siduva lepingulise suhte vaikimisi pikendamine, välja arvatud juhul, kui lepingulist suhet pikendatakse tähtajatult ja teisele lepingupoolele antakse õigus pikendatud leping lõpetada mis tahes ajal maksimaalselt ühekuulise etteteatamistähtajaga,

[…]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

12 Tarbijakaitseühing esitas Landgericht Düsseldorfile (Düsseldorfi esimese astme kohus, Saksamaa) Vodafone’i vastu hagi, tuginedes asjaolule, et viimane on väidetavalt rikkunud riigisiseseid tarbijakaitsenorme selliste olemasolevate klientide kahjuks nagu eelotsusetaotluses nimetatud kliendid nr 1 ja nr 2.

13 Nimetatud kliendid olid kumbki sõlminud Vodafone’iga esimese tähtajalise lepingu. 2018. aastal, enne kui nende lepingud lõppesid, soovis kumbki klient muuta oma abonementi, et saada kõrgema kuutasu eest võimalus osta uus mobiiltelefon soodsama hinnaga.

14 Selleks allkirjastas klient nr 1 oma esimese lepingu lisa, milles oli märgitud, et tegemist on „uue lepinguga“, mis on sõlmitud „enne lepingu miinimumkestuse lõppemist“ ja et uus 24-kuuline miinimumkestus hakkab kulgema esimesel päeval pärast esimese lepingu kestuse lõppemist. See klient sai kohe kokkulepitud mobiiltelefoni ja Vodafone kohaldas kohe selles lisas ette nähtud uut hinda.

15 Klient nr 2 omakorda allkirjastas dokumendi „Lepingu pikendamine“, milles oli kokku lepitud lepingu 26-kuuline miinimumkestus. Vodafone täpsustas selle kohta kliendile, et viimase allkirjastatud esimese lepingu järelejäänud kestus, mis ei olnud veel lõppenud, tuleb lisada lepingu 24-kuulisele miinimumkestusele.

16 Tarbijakaitseühing põhjendas rikkumise lõpetamise hagi sellega, et käesoleva kohtuotsuse punktides 14 ja 15 kirjeldatud kaubandustava tõttu on kliendid seotud kauem kui 24 kuud ja see on vastuolus TKG § 43b esimese lausega ja igal juhul BGB § 309 punkti 9 alapunktiga a. Vodafone väitis vastu, et see kaubandustava puudutab üksnes vastastikku kokku lepitud lepingute pikendamist, mis ei kuulu nende sätete kohaldamisalasse.

17 Landgericht Düsseldorf (Düsseldorfi esimese astme kohus) rahuldas hagi osaliselt, leides, et kuigi vaidlustatud kaubandustava ei ole eespool nimetatud sätetega vastuolus, kuna need käsitlevad üksnes esimeste lepingute kestust, mitte selliste järgnevate lepingute kestust, nagu need, mis tulenesid vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktides 14 ja 15 viidatud lepingu lisa ja dokumendi allkirjastamisest, sisaldavad klientidega nr 1 ja nr 2 sõlmitud lepingud siiski tüüptingimusi, mis rikuvad BGB § 307.

18 Mõlemad põhikohtuasja pooled esitasid selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse Oberlandesgericht Düsseldorfile (liidumaa kõrgeim üldkohus Düsseldorfis, Saksamaa), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus. Viimati nimetatud kohus rahuldas tarbijakaitseühingu

apellatsioonkaebuse ja jättis Vodafone'i apellatsioonkaebuse rahuldamata põhjendusel, et kaubandustava, mida rikkumise lõpetamise hagis käsitleti, on tõepoolest vastuolus nimetatud riigisiseste õigusnormidega, tõlgendatuna liidu õigusest lähtudes.

19 Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) tühistas selle kohtuotsuse ning saatis kohtuasja tagasi eelotsusetaotluse esitanud kohtule, leides et vaidluse faktilised asjaolud ei olnud piisavalt täpselt tõendatud.

20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus, kes seda vaidlust uuesti lahendab, leiab, et lepingu lisa ja dokument, millele on alla kirjutanud vastavalt klient nr 1 ja klient nr 2, pidid jõustuma ja nende täitmine pidi algama alates nende allkirjastamise kuupäevast.

21 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud küsimus, kuidas tõlgendada TKG § 43b esimeses lauses sisalduvat mõistet „lepingu esialgne miinimumkestus“, mille sisu on Saksamaal vaieldav.

22 Esimese seisukoha kohaselt puudutab see mõiste üksnes kliendi ja kõneteenuste osutaja vahel sõlmitud esimesi lepinguid. Seega ei ole universaalteenuse direktiivi artikli 30 lõikes 5 ette nähtud ajaline piirang kohaldatav selliste lepingute nii vaikimisi kui ka samade poolte vahel sõlmitud uuest kokkuleppest tulenevatele pikendamistele, sõltumata sellest, kas selline pikendamine toob kaasa lepingutingimuste muutmise.

23 Teise seisukoha kohaselt, mida pooldab eelotsusetaotluse esitanud kohus, tuleb „lepingu esialgse miinimumkestuse“ all mõista lepingu mis tahes miinimumkestust, arvestades, et tarbijal peab igal juhul olema võimalus leping universaalteenuse direktiivis ette nähtud kuni 24-kuulise lepinguperioodi lõppedes üles öelda. Esiteks oleks selline tõlgendus kooskõlas direktiivi 2009/136 põhjenduses 47 nimetatud eesmärgiga anda tarbijale võimalus leping mõistliku minimaalse lepinguperioodi lõppedes lõpetada „konkurentsikeskkonna kõigi eeliste ärakasutamiseks“. Teiseks tähendaks mõiste „lepingu esialgne miinimumkestus“ selline tõlgendus, nagu on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktis 22, et puuduvad selged nõuded esimeste lepingute poolte vahel sõlmitud hilisemate lepingute kestuse kohta. Kolmandaks eristaks viimati esitatud tõlgendus lepingu lihtsat pikendamist uue lepingu sõlmimisest, millega kaasneb varasema lepingu lõpetamine, see aga seaks universaalteenuse direktiivi kohaldamise sõltuvusse riigisisestest mõistetest.

24 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul on universaalteenuse direktiivi artikli 30 lõikes 5 sisalduva sõna „esialgne“ väljajätmine direktiivi 2018/1972 artikli 105 lõikest 1 seletatav asjaoluga, et tähtajaliste lepingute automaatse pikendamise küsimust reguleerib nüüd selle direktiivi artikli 105 lõige 3.

25 Nendel asjaoludel otsustas Oberlandesgericht Düsseldorf (liidumaa kõrgeim üldkohus Düsseldorfis) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas „lepingu esialgse miinimumkestuse“ all [universaalteenuse direktiivi artikli 30 lõike 5 tähenduses] tuleb mõista ainult esimese lepingu kestust või samuti pikendamise lepingu kestust, kui see leping põhineb kehtivatel tahteavaldustel ja on sõlmitud mõni aeg enne esimese lepingu lõppemist ning seda lepingut on hakatud täitma, juhul kui pikendamise lepingus on ettevõtja ja kliendi [kohustusi] muudetud võrreldes esimese lepinguga?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimusega sisuliselt teada, kas universaalteenuse direktiivi artikli 30 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et selles sättes sisalduv mõiste „lepingu esialgne miinimumkestus“ hõlmab nii tarbija ja elektroonilise side teenuste osutaja vahel sõlmitud esimese lepingu kui ka samade poolte vahel hiljem sõlmitud lepingu kestust, mistõttu ei saa see hilisem leping olla siduv pikemat aega kui 24 kuud, sealhulgas juhul, kui see leping allkirjastati ja seda asuti täitma enne esimese lepingu lõppemist.

27 Kõigepealt tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et põhikohtuasjas on *ratione temporis* kohaldatav universaalteenuse direktiiv, mis on nüüdseks kehtetuks tunnistatud ja asendatud direktiiviga 2018/1972. Ta selgitab sellega seoses eelkõige, et vastavalt käesolevale vaidlusele kohaldatavale riigisisesele õigusele saab niisuguse hagi, nagu on esitanud põhikohtuasja hageja, rahuldada üksnes juhul, kui vaidlustatud kaubandustava oli hagi aluseks olevate asjaolude asetleidmise ajal õigusvastane. Käesoleval juhul leidsid need asjaolud aga aset enne direktiivi 2018/1972 jõustumist, mistõttu tuleb põhikohtuasjas kõne all olevat kaubandustava hinnata universaalteenuse direktiivi alusel.

28 Sellega seoses piisab, kui meenutada, et üksnes liikmesriikide kohtutel on õigus määratleda nende esitatud küsimuste faktiline ja õiguslik raamistik (25. märtsi 2022. aasta kohtumäärus IP jt (põhikohtuasja asjaolude paikapidavuse tuvastamine), C-609/21, EU:C:2022:232, punkt 21 ja seal viidatud kohtupraktika). Mis puudutab liikmesriigi õiguskorda kuuluvate sätete tõlgendamist, siis on Euroopa Kohus üldjuhul kohustatud tuginema eelotsusetaotlusest tulenevatele hinnangutele. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole Euroopa Kohus nimelt pädev tõlgendama liikmesriigi õigust (5. detsembri 2023. aasta kohtuotsus Deutsche Wohnen, C-807/21, EU:C:2023:950, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).

29 Universaalteenuse direktiivi artikli 30 lõiget 5 tuleb tõlgendada neist kaalutlustest lähtudes.

30 Mis puudutab esiteks selle sätte sõnastust, siis tuleb märkida, et selle hispaania-, saksa-, kreeka-, inglis- ja prantsuskeelsest versioonist võib järeldada, et omadussõna „esialgne“ naissoo vorm ei ole mõeldud kvalifitseerima „lepingut“, vaid „miinimumkestust“, mis tähendab, et liidu seadusandjal ei olnud kavatsust teha vahet esimeste lepingute ja samade poolte vahel sõlmitud järgnevate lepingute vahel. Samas võib selle sätte teisi keeleversioone, nagu itaalia- ja portugalikeelne versioon, tõlgendada nii, et nende eesmärk on kehtestada kuni 24-kuulise kestuse nõue üksnes „esialgse lepingu“ puhul, mis sisuliselt tähendab asjaomaste poolte allkirjastatud esimest lepingut.

31 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb aga, et liidu õigusnorme tuleb tõlgendada ja kohaldada ühetaoliselt, arvestades liidu kõigis keeltes kehtivaid versioone, ning kui keeleversioonid üksteisest erinevad, tuleb asjaomast normi tõlgendada lähtuvalt selle õigusakti üldisest ülesehitusest ja eesmärkidest, mille osa see norm on (17. jaanuari 2023. aasta kohtuotsus Hispaania *vs.* komisjon, C-632/20 P, EU:C:2023:28, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

32 Sellega seoses tuleb teiseks märkida, et universaalteenuse direktiivi artikli 30 lõike 5 tõlgendus, mille kohaselt ei tohi eristada esimest lepingut ja sellele järgnevat samade poolte vahel sõlmitud lepingut, on kooskõlas selle direktiivi eesmärgiga.

33 Nimelt, nagu nähtub juba universaalteenuse direktiivi artikli 30 pealkirjast ja direktiivi 2019/136 põhjendusest 47, on artikli 30 peamine eesmärk lihtsustada tarbijate jaoks teenuseosutaja teadlikku vahetamist, kui see on nende huvides, selleks et nad saaksid konkurentsikeskkonna kõiki eeliseid ära kasutada. Kui artiklit 30 tõlgendada nii, et väljend „lepingu esialgne miinimumkestus“ hõlmab üksnes lepingupoolte vahel sõlmitud esimesi lepinguid, mitte aga samade poolte vahel hiljem sõlmitud lepinguid, tooks see kaasa selle, et kõnealustel tarbijatel oleks – potentsiaalselt pika aja jooksul – raskem teenuseosutajat vahetada ja seega jäetaks nad sellisel juhul ilma võimalusest konkurentsi kõiki eeliseid asjaomases valdkonnas ära kasutada.

34 Täpsemalt, kuigi ühelt poolt võib küll asuda seisukohale, et otsustades sama teenuseosutaja teenuseid uuesti kasutada, ilmutab tarbija viimase suhtes usaldust, ei tohiks see seda eesmärki arvestades siiski takistada tarbijal teenuseosutajat vahetada, kui talle tehakse parem pakkumine.

35 Teiselt poolt tuleneb universaalteenuse direktiivi põhjendustest 2 ja 30 sisuliselt, et tarbijakaitse on üks selle direktiivi eesmärkidest. Samas, kuigi juhul, kui tarbija otsustab esialgse lepinguperioodi lõppedes sõlmida sama teenuseosutajaga uue lepingu, on tal kindlasti teatav kogemus teise lepingupoole kaubandustavadega, ei pruugi see kogemus siiski asjasse puutuda, kui uus leping nõuab mõlemalt poolelt sooritusi, mis erinevad esimese lepingu esemeks olevatest. Nõnda ei tohi tarbijale tagatud kaitse tase olla madalam juhul, kui ta nõustub teda teenuseosutajaga juba siduva lepingu muutmisega, kui siis, kui ta esimest korda seob ennast sellise lepingu kaudu uue teenuseosutajaga.

36 Nii on see *a fortiori* sellises olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kus poolte vahel sõlmitud hilisem leping teeb samade poolte vahel sõlmitud esimese lepinguga võrreldes muudatusi olulistes lepingutingimustes, nagu need, mis on seotud asjasse puutuvate teenuste hinna, sisu või laadiga.

37 On tõsi, et nagu nähtub direktiivi 2009/136 põhjendusest 47, ei takista selliste õiguslike, tehniliste või praktiliste takistuste kõrvaldamine, mis võivad muuta tarbijate jaoks teenuseosutaja vahetamise keeruliseks, tarbijalepingutes mõistlike minimaalsete lepinguperioodide kehtestamist. Siiski ei saa direktiivi 2002/22 artikli 30 lõike 5 tõlgendust, mis võimaldab teenuseosutajal siduda oma abonenti uue lepingu sõlmimisel pikemaks ajaks kui selles sättes ette nähtud maksimaalne lepingukestus, pidada kooskõlas olevaks eesmärkidega, mida taotles liidu seadusandja, kes kehtestas selle sättega ajalise piirangu, mida ei tohi ületada.

38 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et universaalteenuse direktiivi artikli 30 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et selles sättes sisalduv mõiste „lepingu esialgne miinimumkestus“ hõlmab nii tarbija ja elektroonilise side teenuste osutaja vahel sõlmitud esimese lepingu kui ka samade poolte vahel hiljem sõlmitud lepingu kestust, mistõttu ei saa see hilisem leping olla siduv pikemat aega kui 24 kuud, sealhulgas juhul, kui see leping allkirjastati ja seda asuti täitma enne esimese lepingu lõppemist.

Kohtukulud

39 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul (universaalteenuse direktiiv) (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/136/EÜ) artikli 30 lõiget 5

tuleb tõlgendada nii, et

selles sättes sisalduv mõiste „lepingu esialgne miinimumkestus“ hõlmab nii tarbija ja elektroonilise side teenuste osutaja vahel sõlmitud esimese lepingu kui ka samade poolte vahel hiljem sõlmitud lepingu kestust, mistõttu ei saa see hilisem leping olla siduv pikemat aega kui 24 kuud, sealhulgas juhul, kui see leping allkirjastati ja seda asuti täitma enne esimese lepingu lõppemist.

Allkirjad